

FIGENBLADET

– BLADET DER DÆKKER DET VÆSENTLIGSTE September 2012
nr. 58

En drilagtig dekonstruktivist

FigenBladet har mødt Hans Hauge, der i foråret fyldte 65 år, til en samtale om dannelse, dekonstruktivisme og det moderne universitets genvordigheder

---

De Olympiske Lege religionsvidenskabeligt belyst

De nyligt overståede Olympiske Lege har fået *FigenBladet* til at kaste et blik på de sammenlignelige elementer i de kulturelle fænomener sport og religion

Syrienkonflikten påvirker de religiøse gemytter

Den efterhånden langvarige konflikt i Syrien sætter også sine spor imellem de religiøse grupperinger. Meningerne er delte angående de religiøse gruppers ståsted

INDHOLD

NYHEDER

- 3 | Første buddhistiske homo-vielse
Rønshovederne
Religion ingen adgang
- 4 | Religiøs splittelse i Syrien
- 5 | Ramadan og ramaskrig
- 6 | Religion på banen
- 7 | Fagre nye hverdag _____

INTERVIEW

- 8 | En drilagtig dekonstruktivist

INFORMATION

- 10 | Studiemetro
»Tro om igen« debatarrangement
- 11 | Jobopslag: FigenBladet søger nye skribenter til at dække det væsentligste
Semesterstart- og indflytningsfest 2012

TORVET

- 12 | Information fra Konservative Studenter ved Aarhus Universitet
- 13 | Leder
Klummen _____

KRONIKKEN

- 14 | Biologisk og kulturel evolution og deres interaktion

BOGANMELDELSER

- 16 | Det filosofiske overblik
- 17 | Da landet blev luthersk

STUDENTERFORUM

- 18 | En lille forening med store ambitioner _____

UNDERHOLDNING

- 19 | FigenBladet spørger

KALENDER

- 20 | Spændende arrangementer

FIGENBLADET

– BLADET DER DÆKKER DET VÆSENTLIGSTE

Redaktionslokale:

Bygn. 1453, lok. 214

Postadresse:

FigenBladet
Institut for Kultur
& Samfund
Jens Chr. Skous Vej 4
8000 Aarhus C

Telefon: 8716 0527

Mail: figenbla@teo.au.dk

REDAKTION PÅ FIGENBLADET NR. 58 | 2012

Ansvarshavende chefredaktør:

stud.theol. Hans Nørkjær

hans_norkjaer@hotmail.com | 41170909

Redaktionschef:

stud.mag. Lars-Kristian K. Nissen

lkktratmann@gmail.com | 61370717

Redaktionsmedlemmer:

stud.mag. Sofie Naia S. Fallesen

sofiesf@ofir.dk

stud.theol. Kirstine Rasmussen

efteraarsbarn@gmail.com

Redigering af bladet er afsluttet

13. september 2012

FigenBladet 59 | 2012

Udkommer 11. oktober 2012

Deadline 4. oktober 2012

FigenBladet kan ikke tages til
indtægt for holdninger, der
kommer til udtryk på bladets
debatsider. Vi forbeholder os ret
til at forkorte indlæg.

ISSN: 16029976

Første buddhistiske homo-vielse

ORD | SOFIE NAIJA STENAGER FALLESEN

Samme sensommerdag som det første homoseksuelle par Peter Borg og Peter Rothgardt blev viet i Aarhus Domkirke, udvekslede det lesbiske par You Ta-ting og Huang Mei-yu bedekranse under en vielsesceremoni i et buddhistisk tempel i Taoyuan i det nordlige Taiwan. Netop i Taiwan forekom allerede i 1996 den første homoseksuelle vielse, og med ceremonien den 11. august fandt den første buddhistiske så sted: »Homoseksualitet er som sådan ikke en synd i buddhis-

men, og selvom familielivet er idealet for dem, der ikke vælger den monastiske vej, har der aldrig været en stigmatisering af homoseksualiteten ligesom inden for kristendommen,« udtaler lektor på Religionsvidenskab ved Aarhus Universitet Jørn Borup til FigenBladet og påpeger: »Gay Buddhism har i flere år været en del af den amerikanske buddhisme. Med den buddhistiske åbenhed og relativt tolerante østasiatiske kultur vil homo-vielser blive mere udbredt både i Østen og i Vesten.«

FOTO | ALICE HELDING LAURSEN

Rønshovederne

ORD | LARS-KRISTIAN KRATMANN NISSEN

En gruppe af debattører, forfattere, forskere og højskolefolk, herunder Sørine Gotfredsen, Thue Kjærhus og Henrik Jensen, har sammen taget initiativ til at danne dannelsesgruppen *Rønshovedgruppen*. Anstødsstenen til foretagendet er det forfald, som hele den vesterlandske - og i særdeleshed den danske - selvbevidsthed ifølge medlemmerne befinder sig i. Gruppen

har udfærdiget et ni siders program, der ikke lader læseren i tvivl om foretagendet. Samfundskarakteristika som relativisme, multikulturalisme og manglende historisk bevidsthed får et skud for boven, og gruppen maner til kulturkamp. De mener, at kulturkritik er en nødvendighed, men foretagendet rækker ifølge programmets formuleringer videre end det: »Vi kommer ingen vegne ved kun at kritisere os selv eller

andre kulturer. Vi ønsker at genfinde kvaliteterne i vores egen.« Dermed relancerer gruppen dannelse som bolværk mod forfaldet, og der henvises flittigt til vestlige oplysningsidealer og den kristne tradition. Gruppens første fælles tiltag er et seminar i oktober på Rønshoved Højskole, hvor den almene dannelses nødvendighed vil blive vendt og diskuteret.

Religion ingen adgang

ORD | KIRSTINE RASMUSSEN

Hvis man skal nævnes i det officielle program til årets byfester, stilles der i højere grad end tidligere krav til værdien af ens arrangement. Det er ikke længere nok med en gudstjeneste eller en andagt. Domprovst i Aarhus Stift, Poul Henning Bartholin, udtaler til Kristeligt Dagblad, at han ikke ser problematikken i forhold til Aarhus Festuge: »Erfaringen er, at aktiviteterne ofte drukner i festugens mange tilbud, så der er egentlig ikke det store behov for at lave kirkekoncerter og lignende

i lige netop den uge.« Også deltagerne på dette års festivaler har muligvis undret sig over fraværet af religion. Roskilde festival, som tidligere har haft præster og imamer som aktiver på programmet, har dette år valgt at være helt areligiøse. Smukfest har ligeledes denne strategi og talsmanden for festivalen, Poul Martin Bonde, forklarer til FigenBladet: »Vi har intet imod nogen form for religion, og alle er velkomne på vores festival – uanset tro. Vi ønsker blot ikke at lade festivalen være hjemsted for det, man kan kalde aktiv agitation – det måtte være sig af religiøs eller politisk art.«

Religiøs splittelse i Syrien

Konflikten i Syrien har nu varet i 18 måneder. Dette har medført øget splittelse mellem de forskellige religiøse grupper i landet. FigenBladet krydrer to mellemøstforskernes iagttagelser med en førstehandsberetning fra en kurdisk syrer.

ORD | SOFIE NAIJA STENAGER FALLESEN

Den syriske befolkning består af forskellige religiøse grupper. 75 procent er sunnimuslimer, 10 procent er alawitter, og en lille procentdel udgøres af andre minoriteter såsom kristne, drusere og kurdere. Det syriske regime består primært af alawitter, som har sat sig på den såvel politiske som militære magt, mens oppositionen først og fremmest udgøres af den sunnitiske majoritet. Og den ophedede konflikt vækker bekymring hos de øvrige mindretal; de frygter, at sunnitterne skal overtage magten.

»De religiøse minoriteter frygter, at sunnimuslimerne vil udnytte en eventuel magtovertagelse til at undertrykke de øvrige religiøse grupper i samfundet,« udtaler professor MSO på Arabisk- og Islamstudier ved Aarhus Universitet Mark Sedgwick til FigenBladet. »Situationen i Syrien kan nemt udvikle sig til et nyt Libanon, hvor borgerkrigen varede i 15 år. Konflikter som disse kræver mindst to generationer for folk at glemme. Eller en endnu større ydre fjende.«

»Det er ikke en generel tendens, at minoriteterne støtter Assad. Regimets magt skyldes først og fremmest militæret,« udtaler lektor på Arabisk- og Islamstudier, Martin Riexinger.

SPLITTELSE

Ifølge lektor på Arabisk- og Islamstudier ved Aarhus Universitet Martin Riexinger har der altid eksisteret et spændingsforhold mellem alawitterne og sunnimuslimerne: »Historisk set er alawitterne blevet set som en gruppe udenfor den gængse forståelse af islam på grund af deres stærke ærbødighed over for Muhammeds fætter Ali,« siger han og tilføjer: »Men med konflikten i Syrien er der særligt kommet splid imellem de kristne og sunnimuslimerne.« Martin Riexinger understreger dog, at det er for let at sige, at det er på grund af de kristnes støtte til Assad: »Nogle kristne betragter regeringen som mindre ond, men de fleste af dem føler sig ikke som en del af Assad-regimet.« Mark Sedgwick mener derimod: »Mindretallet frygter, at sunnimuslimerne med en magtovertagelse vil diskriminere det øvrige mindretal. Derfor støtter blandt andre de kristne regimet,« siger han og tilføjer: »Hvis ikke det var for minoriteternes støtte til regimet, var Assad faldet for længe siden.«

Martin Riexinger er dog mere skeptisk: »Det er ikke en generel tendens, at minoriteterne støtter Assad. Regimets magt skyldes først og fremmest militæret,« udtaler han.

EN KURDISK RØST

Blandt andre har kurderne i det nordlige Syrien været nogle af de mest succesfulde i deres kampe imod regimet. FigenBladet har mødt den kurdisk-syriske flygtning Kawa Haco, som opholder sig i Libanon. »Det syriske regime har altid diskrimineret kurdere, og derfor har vi altid været imod regeringen,« fortæller han. »Men jeg har som kurder ikke noget imod andre religiøse grupper i Syrien.« Ifølge Kawa Haco fastholder

FOTO | ALICE HELDING LAURSEN

»De religiøse minoriteter frygter, at sunnimuslimerne vil udnytte en eventuel magtovertagelse til at undertrykke de øvrige religiøse grupper i samfundet,« udtaler professor MSO på Arabisk- og Islamstudier, Mark Sedgwick.

regeringen de forskellige grupperinger i intern splid ved at forskelsbehandle dem: »Assad gør sit bedste for at få drejet krisen over i en borgerkrig ved at give alle syrere våben til at plyndre hinanden med og propagandere med falske historier om gangstere og jihadister,« hævder han. Kawa Haco mener dog, at der altid har været uoverensstemmelser mellem de forskellige grupper i Syrien, som de hidtil har forsøgt at overvinde igennem dialog, selvom grupperingerne typisk lever opdelt: »Enhver i Syrien foretrækker at leve sammen med sin egen religiøse gruppe, og derfor er stort set alle byer delt op i henholdsvis et kristent, et sunnitisk og et alawitisk kvarter,« fortæller han. »Den nuværende konflikt har dog ikke udviklet sig til en religiøs borgerkrig. Konflikten udgør en økonomisk og politisk revolution imod regimet,« slår han fast. Martin Riexinger afviser på den anden side ikke muligheden for en religiøs borgerkrig: »Hvis en religiøs borgerkrig er det samme som en borgerkrig mellem forskellige grupper i et samfund, kan man i hvert fald tale om en religiøs borgerkrig i det nordlige Syrien.«

Ramadan og ramaskrig

Danmarks Radio lavede i sommer en ny satsning kaldet: 'Let's Eid'. Her markeredes afslutningen på muslimernes højtide ramadanen med øget sendetid og festivitas i Koncerthuset. Dette rejste stor debat om DR's public service-forpligtelser.

DR har i år haft øget fokus på den muslimske fastemåned, ramadanen. Kritikerne mener, at det er problematisk at DR fejrer afslutningen på ramadanen, mens forsvarerne mener, at DR dækker danskernes religiøse tilknytning repræsentativt.

ORD | KIRSTINE RASMUSSEN

Ramadan markerer måneden for Allahs åbenbaring af Koranen. Der fastes gennem hele perioden, som afsluttes med en stor fest: Eid. Gennem hele ugen op til eid-festen spillede radiokanalen P3 tre timer hver eftermiddag op til forfest, mens P1, P2 og P4 stod for den mere debatterende og reflekterende del af ramadan-udfoldelserne. Derudover inviteredes der til eid-fest ved Koncerthuset i København. Den intensive dækning af muslimernes største højtide fik flere samfundsdebattører til at rejse spørgsmål om DR's public service-forpligtelser. DR har en række faste rammer, som er beskrevet i den af

folketinget vedtagne public service-aftale fra 2011. I denne blev DR's forpligtelse til at formidle den danske kulturarv præciseret til også specifikt at indbefatte den kristne kulturarv. Public service-virksomhedens positive særbehandling af kristendommen er således et uomgængeligt faktum.

ALSIDIGHED OG MULTIKULTURALITET

Der står dog også i førortaltale aftale, at det samlede mål med DR's public service-forpligtelse er »at styrke borgernes handleevne i et demokratisk samfund, samle og spejle Danmark, stimulere kultur og sprog samt fremme viden og forståelse.« Dertil forklarer lektor

på Religionsvidenskab ved Aarhus Universitet Marie Vejrup Nielsen: »Det vil sige, at når Danmark bliver mere multikulturelt, så vil dette også afspejle sig på Danmarks Radio, som har pointeret, at deres ramadan-programmer ikke drejede sig om at fortælle om islam som religion eller tage stilling for eller imod religioner, men om at informere om, hvad danskere, som er muslimer, går og laver til deres vigtigste højtider.«

SKÆVVIRIDNING

Debattøren og teologen Katrine Winkel Holm, som sidder i DR's bestyrelse, meldte sig hurtigt på banen med en kritik om skævvridning og ubalance

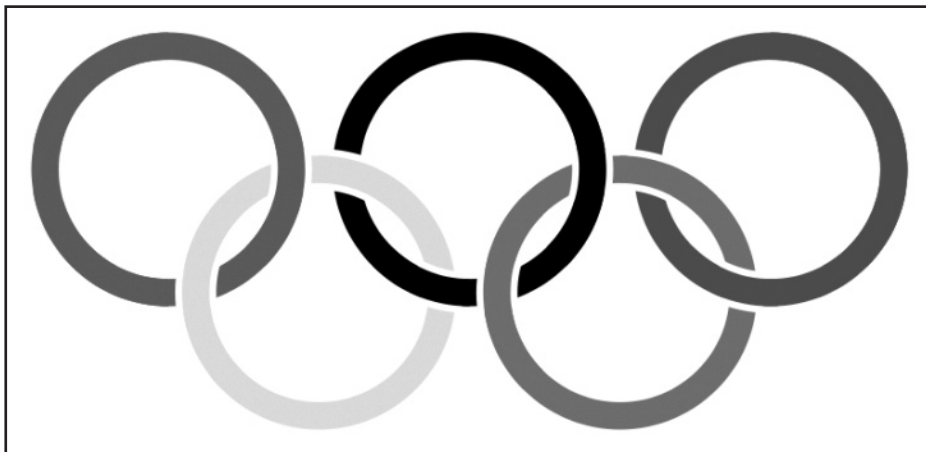
i DR's dækning af religiøse højtider: »DR er forpligtet til upartiskhed. Det vil sige til solid oplysning om alle religioner fra buddhisme til islam. Hvis DR vælger at definere festligholdelse af religiøse højtider som en del af public service, må man derfor forvente, at DR yder denne service til alle landets religioner. At koncerthuset for eksempel fejrer jødisk hanukkah på linje med en islamisk eid.« En sådan skævvridning kan Marie Vejrup Nielsen ikke få øje på: »I min optik dækker Danmarks Radio rimelig repræsentativt danskernes religiøse tilknytning, det vil sige den kulturkristne vinkel, suppleret med et øget fokus på andre religiøse grupper.«

INTERESSE FOR RAMADANEN

Katrine Winkel Holms kritik lægger sig også til opfordringen om deltagelse i begivenhederne for den kristne del af befolkningen: »Jeg ville ikke have sagt et muk, hvis DR havde valgt at dække en muslimsk fejring af eid-festen. Men anderledes stiller det sig, når DR under overskriften 'Let's Eid' pludselig begynder at fejre eid-fest med det erklærede mål at gøre eid til en festdag for os alle sammen. Som om det er en public service-opgave at udbrede islams højtider til alle danskere.« Lene Kühle, lektor på Religionsvidenskab ved Aarhus Universitet, forklarer, at hun ser en højere mening med DR's initiativ: »Jeg formoder, at man omkring eid har vurderet, at der ud over hensynet til mangfoldighed og alsidighed faktisk også er en vis interesse i den bredere befolkning for at følge med i ramadanen og dens afslutning.« På trods af, at debatten har lagt sig en smule, bliver dette formodentlig ikke en enlig svale i diskussionen om DR's public service-forpligtelser.

Religion på banen

OL er den vel nok mest ritualiserede sportsbegivenhed, og FigenBladet har i den forbindelse sat lektor Marianne Qvortrup Fibiger stævne til en snak om det bemærkelsesværdige spændingsfelt mellem sport og religion.

ORD | LARS-KRISTIAN KRATMANN NISSEN
Rammen ind i en åbnings- og en afslutningsceremoni, der hver fjerde år synes at nå nye højder, står sommerens OL tilbage som kvintessensen af sportens betagende og forførelseske evne. Nu, i efterdønningerne til De Olympiske Lege, tales der nok engang om rekorder. Denne gang er det antallet af seere og tilskuere, som har støttet netop deres favoritter blandt de mere end 10.500 deltagende topatleter, der har nået nye højder. Den ceremonielle adfærd som præger OL med elementer som den olympiske fakkeltog, den olympiske hymne og den olympiske ed bidrager ifølge lektor på Religionsvidenskab ved Aarhus Universitet Marianne Qvortrup Fibiger til legenes popularitet: »Sådanne tiltag er omkranset af en ritualiseret adfærd og indskrevet i en olympisk historie af grundlæggende mytologisk karakter. Det gør legene unikke og betydningsfulde for både atlet og tilskuer.« Hermed indvarsler Marianne Qvortrup Fibiger et sammenligningsgrundlag for lighedstræk mellem sportslige og religiøse mekanismer, men løfter samtidig sløret for nødvendigheden af en forskningsmæssig taktik: »Underlægger man sig den grundlæggende præmis at betragte religion og sport som almene

kulturelle og sociale fænomener, så er der utrolig mange lighedstræk at spore de to imellem – ikke mindst fra ritualforskningen.«

RITUALISERET SPORT

Når man går ind til en sportsbegivenhed enten som aktør eller tilskuer, så udfører man noget bestemt, forklarer Marianne Qvortrup Fibiger: »På et stadion lader man sig indskrive i et genkendeligt rum. Man træder over en tærskel og væk fra dagligdagen – ligesom man gør det i en kirke eller i et tempel.« Lektoren tilføjer, at ritualer som udføres inden for sportens sfære både som aktiv på banen og blandt de 'tilbedende' tilskuere derved bliver rammen om en ganske bestemt social handling, som er fællesskabskonstituerende. Og hun uddyber, at kodificeret adfærd her er limen, der samler folk om begivenheden, ligesom man kender det fra religiøse ritualer. Netop adfærden er bemærkelsesværdig forklarer Marianne Qvortrup Fibiger og fremhæver som eksempel enhver fanklubs smædesange, som synges hånende og med begejstring mod modstanderen. »Omend de er et komisk indslag, så er der tale om tekster, som i dagligdagen ville være uhorde,« siger hun og sammenligner

sådanne indslag med den form for antistruktur som man ofte finder under religiøse ritualer: »Stadionet skaber et disciplinerende intermezzo, der giver mulighed for forening, men samtidig også adskillelse fra kombattanter, og det på måder, der ikke nødvendigvis er politisk korrekte.«

DEN UINDTAGE-LIGE HJEMMEBANE

Hjemmebanefordelen fremhæves ofte, når der spås om resultatet før en kamp. Denne idé kobler

Marianne Qvortrup Fibiger til troen – eller overtroen – på, at ritualerne virker. »De primære aktører på banen og de sekundære på lægterne udgør en rituel bastion. Den kognitive effekt af dette er, at man før og under en kamp overbeviser sig selv om, at det ikke kan gå galt, hvis blot ritualerne udføres korrekt og ikke bliver afbrudt.« Hun tilføjer, at der til disse ritualer ofte knytter sig legendariske historier, ligesom der typisk laves en form for hagiografi over de dygtigste atleter, hvorved de bliver emblemer på noget unikt og betydningsfuldt. »Man lader legender inden for sportens verden få mytologisk karakter. Der findes for eksempel en Maradona-kult. Men det er værd at bemærke, at den religiøse praksis her i høj grad indskrives i en katolsk helgenhagiografi.« Her er således tale om et af de steder, hvor sammenligningen mellem religion og sport må stoppe, forklarer lektoren: »Elementer som strukturelle figurer, der står i modsætning til hinanden under sportsbegivenheder er til stede. Men de bliver ikke på samme måde som inden for den religiøse sfære normgivende. Selvom Michael Laudrup er god, så bliver han ikke indskrevet i samme form for mytologisk historie af ahistorisk

Fagre nye hverdag

ORD | HANS NØRKJÆR

Sommerferien er overstået, og vi er vågnet op til den nye hverdag som studerende i Nobelparken i stedet for på det gamle Teologiske Fakultet på Tåsingegade. Kontorer, undervisningslokaler, studielounge, bibliotek, læsesal og kantine – alle har de på den ene eller anden måde gennemgået en forandring på grund af de massive omflytninger i Nobelparkens lokaler. Institutsekretær Mikkell Pade, der har ageret flyttekoordinator for det tidligere Teologiske Fakultet, opsummerer flytningen med følgende ord: »I det store hele er det lykkedes i og med at folk er kommet nogenlunde på plads, men det har været travlt og til tider forvirrende, og det har selvfølgelig grebet ind i folks hverdag.« Han vil dog først og fremmest gerne rose de involveredes tålmodighed: »Folk har generelt taget det pænt, og flyttefirmaet har også gjort et godt stykke arbejde, synes jeg.«

NYE LOKALER

Den store sammenlægning har medført, at undervisere og ph.d.-studerende fra Tåsingegade 3 er flyttet ind i bygningerne 1451 og 1453 i Nobelparken. Uddannelsesleder på Religionsvidenskab, Lene Kühle, udtaler om flytningen: »Jeg synes generelt, det er nogle gode faciliteter, men det kræver selvfølgelig en tilvænning at være et nyt sted. Og vi får jo først efterhånden at se, hvordan det fungerer, når der er rykket studerende ind.« Selve flytningen har som ventet ikke forløbet helt gnidningsløst, men Lene Kühle kritiserer ikke nogen for den lidt besværlige overflytning: »Selvfølgelig har det været kaotisk med mange flyttekasser og utrolig lidt tid til at pakke det hele ned oveni eksamensperioden før sommerferien. Men alt taget i betragtning er det jo gået okay.« For manges vedkommende vil undervisningen fortsat foregå på Tåsingegade 3, hvor storadministrationen har fået til huse. Men mange af dagens andre gøremål skal for fremtiden foregå forskellige steder i synergi med de øvrige studerende på Faculty of Arts, der nu alle huserer i Nobelparken. Tværfagliggørelsen har sat sit endelige strukturelle aftryk.

karakter, som man ser det inden for religioner.«

HURTIGERE, HØJERE, STÆRKERE

I religionsforskningen taler man om, at religion er blevet genfortryllet i forbindelse med sekulariseringen, ligesom civilreligion er blevet en hyppigt anvendt term. Den slags samfundstendenser har indvirkning på såvel religion som sport. »Industrialisering, sekularisering og fornuftsorientering har haft indflydelse på den måde man anskuer religion på, og sporten har med dens specifikke koder kunnet dække den trang til fællesskab, som er så udbredt, og som religioner nok har fået sværere ved at dække.« Lektoren pointerer dog i samme åndedrag: »Sport er ikke en ny form for religion, men tendensen er et udtryk for, at religion og sport kan dække nogle af de samme sociale, psykologiske og kulturelle ting. Et eksempel på et 'dogme' fra sportens verden, som er overførbart til dagligdagen, er det olympiske slogan: hurtigere, højere, stærkere, og som passer godt ind i et industrialiseret samfunds grundlæggende idé.« Ifølge Marianne Qvortrup Fibiger er en af den sportslige sfæres styrker i denne sammenhæng, at den er omstillingsparat og kan tilpasse sig tiden, fordi sporten ikke har et decideret helligskrift at skulle forholde sig til. Sporten vil derfor blive ved med at have stor betydning for folk, fordi de kan genkende

elementerne. Marianne Qvortrup Fibiger fremhæver i den sammenhæng grundlæggeren af de moderne olympiske lege Pierre de Coubertin's tanker omkring sportsbegivenheden. »Han tilpassede legene til en verden i udvikling, og indskrev foretagendet i en antik klassisk model, der ifølge mange står som baggrund for civilisationen i verden, og han hyldede ideen om, at alle er lige for sporten i det tidsrum, hvor De Olympiske Lege finder sted.«

DEN STORE FORSKEL

Den vel nok største forskel mellem sport og religion er ifølge Marianne Qvortrup Fibiger, at sporten i sig selv ikke skaber og kommunikerer med en transcendent kraft. »Man kan selvfølgelig sagtens kommunikere med en transcendent kraft i håbet om at hjælpe den sportslige udøver, ligesom udøveren selv kan gøre det samme, men så er kommunikationen til en transcendent kraft inden for den religiøse sfære og ikke inden for den sportslige.« Sporten vil således ifølge lektoren aldrig blive en religionserstatning og afslutter ved at pointere: »Noget af det mest fascinerende ved sporten er, at der altid er et element af leg involveret. Dette, tror jeg, altid vil vinde over en decideret sygelig ritualiseret adfærd i kampen for at vinde.«

FOTO | HANS NØRKJÆR

En drilagtig dekonstruktivist

Udover nogle få svinkeærinder har Hans Hauge siden sin studiestart i 1967 været tilknyttet Aarhus Universitet. Han kommer oprindeligt fra Vendsyssel og er uddannet i engelsk filologi, men underviser i dag på Nordisk. Desuden har dekonstruktionen og en hang til de skæve vinkler fulgt ham gennem årene, hvor han har ageret offentlig drillepind såvel i avisspalter som på universitetets og højskolens talerstole. I foråret fyldte han 65 år.

Hans Hauge har i sit mangeårige virke forsøgt at trække tæppet væk under de herskende fraser og værdier. Han har altid været en drillepind med hang til dekonstruktivisme.

ORD | HANS NØRKJÆR

Lektor, dr. phil., Hans Hauge fyldte i foråret 65 år. I sit virke har han været vidt omkring i forskellige faglige sfærer – områder som litteratur, teologi og samfundstænkning er alle blevet behandlet af Hans Hauge. I anledning af hans 65-års dag havde nogle faglige fæller derfor stykket festskriftet *Senil Ulydighed* sammen, der afspejler hans brede virkefelt og hvilket aftryk, han har sat på omverdenen. En af bidragyderne, forstander på Testrup Højskole, Jørgen Carlsen, der har lagt højskole til et utal af Hans Hagues foredrag, kalder ham venskabeligt for en drillepind og skriver i festskriftet, at der er noget Loke-agtigt over ham. For Hauge ved man aldrig, hvor man har. »Hauge er ganske enkelt ikke for fastholdere«, skriver Jørgen Carlsen. »Han smutter mellem hænderne på én. Han snor sig rundt om sig selv og ud af sig selv som

et Möbius-bånd.« Og i forordet har de to redaktører af festskriftet mere fastholdende skrevet følgende: »Han (Hans Hauge.red) har en mission: Han vil omvende alle, han taler og skriver for; at vise at vi er nihilister, netop når vi tror på værdier.« Til dette sidste nikker Hans Hauge genkendende og siger med drilsk mine: »Jeg har altid søgt at tage troen fra folk.«

INSPIRATION FRA DEKONSTRUKTIVISME

Hans Hauge indtager gerne positionen som Loke, og i det hele taget er han en mand med en hang til de skæve vinkler, og han sætter en dyd i at »smutte mellem hænderne på én«. De skæve vinkler hænger blandt andet sammen med hans insisteren på menneskets nihilisme, der igen hænger sammen med dekonstruktivismen, som Hans Hauge har været inspireret af, siden han lærte den at kende i USA i

begyndelsen af 70'erne: »Dekonstruktivismen har rødder hos filosoffer som Nietzsche, Heidegger og Derrida, og der er nogle der tror, at dekonstruktivisme og nihilisme er værdier, som man forsøger at overbevise folk om,« fortæller Hans Hauge. »Nietzsche blev jo beskyldt for at være nihilist, som om det er en værdi, man kan vælge. Men nihilismen påviser bare at kulturen allerede er nihilistisk, fordi den tror, den baserer sig på værdier. Og det samme gør dekonstruktivismen. Dermed er nihilismen og dekonstruktivismen afsløringsmekanismer og ikke ideologier. Men man skal jo samtidig være klar over, at dekonstruktion ikke betyder destruktion.«

DEN LITTERÆRE VENDELBO

Grunden til at Hans Hauge måske bruger mere tid på at putte malurt i bægeret og skabe røre i de både folkelige og akademiske andedamme end at skamrose folk i for eksempel anmeldelser og kronikker, har han selv et bud på: »Det er vel, fordi jeg er vendelbo. Man roser ikke, for man går jo ud fra, at det er godt. Hvis man for eksempel i Vendsyssel begynder at rose maden, så er det, fordi der er noget galt med den. Det er jo lidt svært at sige, hvorfor man er, som man er, men jeg kan i hvert fald ikke snuppe den kulturradikale selvgodhed – det der almindelige hykleri og dobbeltmoral.« Det er dog ikke, fordi Hans Hauge er sortseer, og han har også sine helte. Især vil han pege på væsentlige skønlitterære

forfattere, som han holder meget af: »Siden min studietid har jeg været glad for T. S. Elliot, som jeg skrev speciale om, samt James Joyce og Ezra Pound. Af nutidige forfattere er jeg blandt andet meget begejstret for norske Karl Ove Knausgård og Hanne Ørstervik.« Hans Hauge har siden slutningen af 80'erne deltaget i debatten om, hvorvidt litteratur skulle sættes på kanonlister for at bevare den i for eksempel skolens undervisningsplaner. Han har ikke et sentimentalt forhold til litteraturens vigende gennemslagskraft, men ser det som en slags livsoplysningsopgave: »Hvis litteraturen ikke bliver bevaret, så forsvinder den. Og det er da muligt, at der ikke vil ske noget, men vi skal bare være klar over, at hvis det går tabt, så kommer det ikke igen.« Hans Hauge ser litteraturen som kulturbevarende ligesom kirken og museerne, men forsvaret for litteraturen har også en anden årsag: »Det bliver et kedeligt samfund at leve i, hvis der kun er X Factor. Jeg er da lykkelig for, at jeg blev tvunget til at læse Shakespeare og Beowulf. Hvis man dropper at læse litteratur i skolen, så bliver det krimier det hele. Og jeg har ikke noget imod krimier, jeg gider bare ikke læse dem.«

SENIL ULYDIGHED

I diskussionen af omstruktureringerne til et moderne Aarhus Universitet har Hans Hauge også udgjort en af de kritiske røster. Han har benævnt en sådan kritik for 'senil ulydighed' – et udtryk han har lånt fra en gammel skolekammerat, men som af andre i stor stil er blevet forbundet med Hans Hagues kritik af den seneste udvikling på hans arbejdsplads. Han undrer sig mest af alt over hvor få protester, der har været: »Jeg savner en kritisk stillen spørgsmål til den nye situation med overgangen fra det tidligere universitet,

som stadig var kritisk, til det moderne universitet. Tag bare teologi, hvor man mere eller mindre har bukket nakken, selvom ledelsen har nedlagt et fakultet. Jeg undrer mig især over, hvor let det har været at afskaffe studenterdemokratiet, når man tænker på hvor vanskelige kampe, der var for at indføre det.« Noget af det, Hans Hauge harcelerer imod, er fraser, der bunder i en form for selvbestaltet selvgodhed. Det hænger igen sammen med hans hang til at vende tingene på hovedet: »Jeg synes, det er lidt latterligt med de der ord, der cirkulerer og bliver taget alvorligt. Du ved, når folk ikke kan sige tre ord uden at sige kreativ, innovativ eller mangfoldighed.« Han har i det hele taget altid været på vagt over for fraser og klicheer og tomme ord. »Jeg mener, det er vigtigere at forsøge at trække tæppet væk under den slags ting. Det hænger måske sammen med min interesse for litteratur, for litteraturen er god til at bryde op og sætte spørgsmålstejn ved ting, eftersom den ikke bare overtager sproglige klicheer og fraser.« I det hele taget savner Hans Hauge nogle flere kritiske spørgsmål: »Alle sluger jo tilsyneladende hele det her koncept med det nye Aarhus Universitet, selvom mange af dem, der sidder her i

dag var med til at ændre universitetet tilbage i 60'erne og 70'erne. Der er murren i krogene, men der er sandelig også mange, der accepterer det og bare uden videre tror på fremskridtet. Det undrer mig.« De fleste taler om, at det vi har i dag er et masseuniversitet, men det vil Hans Hauge gerne korrigere: »Masseuniversitetet har vi haft. Det var et politisk, ideologisk projekt fra venstrefløjens om at lave universitet for masserne og folket, så det ikke kun var eliten, der sad på det hele. Men der blev ikke slækket på kravene. I dag har vi det, man kalder et 'cooperate university', altså universitetet som en slags erhvervsvirksomhed,« fortæller Hans Hauge. »I dag skal universitetet ikke danne befolkningen, men tjene penge til samfundet.« Trods indvendingerne over for universitetet forbliver Hans Hauge indtil videre inden for akademiets mure, og den dekonstruerende Lokes kritik og skæve indfald forstummer nok næppe.

FOTO | HANS NØRKAER

»Jeg er da lykkelig for, at jeg blev tvunget til at læse Shakespeare og Beowulf. Hvis man dropper at læse litteratur i skolen, så bliver det krimier det hele. Og jeg har ikke noget imod krimier, jeg gider bare ikke læse dem,« siger Hans Hauge til FigenBladet.

Studiemetroen klæder studerende på til at arbejde akademisk. Den bliver flittigt brugt både af nye studerende, bachelorer og kandidatstuderende, der søger inspiration, gode råd og relevante øvelser om emner i deres studiehverdag.

Du kan gå ind på **Studiemetroen**, hvis du for eksempel er skriveblokeret, er i tvivl om du har fundet de mest relevante kilder eller vil præstere det maksimale til eksamen og mangler gode råd til at blive bedre.

Studiemetroen er skræddersyet til studerende på Faculty of Arts og er gennem de seneste 10 år udviklet i samarbejde med undervisere, studerende og bibliotekarer.

Find den på **Studiemetro.au.dk**

»Tro om igen«

Live-debat om kristendomsundervisning i folkeskolen.

*Torsdag den 13. september, kl. 15.10-16.00
Auditorium 1, bygning 1441
Aarhus Universitet*

Deltagere: Sherin Khankan og Morten Thomsen Højsgaard fra DR2's program: »Tro om igen«

Skal kristendommen fortsat have særstatus i folkeskolens undervisning? Eller er der behov for at ændre på denne særstatus i forhold til ændringer i det danske samfund?

DR2's program »Tro om igen« lægger op til debat med live-oplæg om, hvorvidt kristendommen fortsat skal have en særstatus i folkeskolens religionsundervisning v. religionssociologerne Sherin Khankan og Morten Thomsen Højsgaard. Oplæg og debat optages til udsendelse på DR2.

Arrangementet er åbent for alle og indgår som en del af temadagen »Religionernes Dag«, som er et kursus for Religionslærerforeningen.

Kontaktperson: Marie Vejrup Nielsen, Institut for Kultur og Samfund, mvn@teo.au.dk

FigenBladet søger nye skribenter til at dække det væsentligste

Vi er på *FigenBladet* en redaktion af engagerede studerende, der hvert semester skriver om det, vi synes er mest interessant.

Og vi har brug for nye skribenter!

Så hvis du har lyst til at indgå i et spændende samarbejde på tværs af studierne Teologi, Religionsvidenskab og Arabisk- og Islamstudier, tilbyder vi et studierelevant job. Jobbet giver erfaring med journalistisk formidling, garanti for masser af spændende faglige diskussioner og mulighed for at undersøge lige præcis det, du synes er spændende. Arbejdsbyrden er varierende og kan tilpasses dine behov, og vi gør opmærksom på, at jobbet kun er lønnet til og med efterårssemestret 2012. Så skynd dig!

Hvis din indre skribent er blevet vakt, så skriv straks en ansøgning til chefredaktør Hans Nørkjær og redaktionschef Lars-Kristian Kratmann Nissen på figenbla@teo.au.dk. Ansøgningsfristen er søndag den 30. september, men hvis du vil være med i vores oktober-udgave, hører vi meget gerne fra dig allerede inden næste redaktionsmøde onsdag den 19. september.

Med venlig hilsen
Redaktionen

INFORMATION

SEMESTERSTART- OG INDFLYTNINGSFEST 2012

Fredag den 21. september

Program

09:00 **Gudstjeneste** i Skt. Johannes Kirke
Prædikant: Lektor Bo Kristian Holm

10:15 **Kaffe/the og rundstykker** i Nobelsalen
Nobelparken, bygning 1451

11:00 **Semesterstartfest** i Auditorium 2
Tåsingegade 3, Bygning 1441

Fællessang: *Septembers himmel er så blå*

Velkommen til russerne

Teologi på Aarhus Universitet i 70 år

Præsentation af "Kirkens Historie 1-2"

Oplæg om teologis rolle på universitetet i fremtiden:

- lektor, dr.theol., Nils Arne Pedersen
- stud.theol. Anna Jeppesen
- cand.theol., ph.d.-studerende Benedicte Hammer Præstholm
- stud.theol. Simon Jylov

12:00 **Pølsegilde** i Foyeren, Tåsingegade 3, Bygning 1441
Der serveres som altid øl/vand til pølserne

18:00 **Fest for studerende og ansatte**

Information fra Konservative Studenter ved Aarhus Universitet

AF CHRISTIAN HOULBERG SKOV

Hvad er Konservative Studenter (KS)?

Det er dette indlægs intention at besvare det spørgsmål. Men først en advarsel. Hvis du mener, at alting på Aarhus Universitet går som det skal, og at der slet ikke er nogen problemer, så er der nok ingen grund til at læse videre. For i KS er vi ikke vildt imponerede over tilstanden på universitetet, og vi vil gerne – sammen med dig – være med til at gøre noget ved det og bringe klassiske universitetsværdier som flid, ambition og dannelse tilbage i højsædet. Men først, hvem er vi?

Vi er en forening, der gennem sociale, politiske og akademiske arrangementer siden 1934 har forsøgt at skabe et stærkt netværk af studerende med et fælles udgangspunkt. KS er en bred borgerlig studenterforening, hvor der er plads til såvel liberale som konservative. Det betyder også, at vi ikke er en partipolitisk gruppe af Lars Barfoed-lemminger. Men vi er politiske i den forstand, at vi arbejder holdningsbaseret. Eller som det hedder i vores program:

»KS bekender sig til et konservativt og borgerligt samfundssyn. Vi kæmper for det frie samfund i anerkendelsen af dette samfunds gæld til sine kulturelle og historiske forudsætninger: Den vestlige frihedstradition, danskheden og den kristne arv. På denne grund bygger vi vores syn på samfundets, universitetets og studenterpolitikens opgaver og forpligtelser.«

Mere konkret lægger vi især vægt på at fastholde universitetets høje faglige niveau, som vi mener, er truet af taxametersystemets kassetænkning og en udbredt frygt for det elitære. Vi mener, at universitetet skal være garant for det højeste niveau af faglig viden, og vi er imod, at universitetet går på kompromis eller sænker niveauet for at få flere studerende igennem møllen. Det er hyggeligt, at vi er mange, men universitet skal kun være for de bedste. Det ville være bedre, at universitetet gjorde mere for at udfordre de studerende gennem et

højt fagligt niveau, end at det som nu snobber nedad via dyre PR-kampagner.

Hvis det lyder sort, så kan vi supplere med, at vi tror på noget så gammeldags som dannelse. Vi tror ikke på, at uddannelse alene er til for erhvervslivets skyld, men insisterer på, at dannelse og viden, det vil sige det at vide hvem vi er, er fundamentalt for det frie demokratiske samfunds overlevelse.

Alt dette betyder også, at vi er meget mere end en studenterpolitisk forening i snæver forstand. Faktisk er studenterpolitikken kun én af de ting, vi fokuserer på. Vi tror, at kampen for et godt universitet hænger sammen med kampen for et godt samfund – og omvendt. Derfor er det lige så vigtigt for os at være et forum for en borgerlig samfundsdebat, som der desværre dårligt er plads til på universitetet. Vi afholder hvert semester to foredrag, hvor vi typisk inviterer kontroversielle og markante, borgerlige intellektuelle og meningsdannere som for eksempel historikeren David Gress, politologen Søren Hviid, teologen Søren Krarup, filosofen Henrik Gade Jensen, og vi kunne nævne mange flere. Vi er ikke nødvendigvis enige med dem, vi inviterer, men vi er stærke tilhængere af frimodig debat. Dertil udgiver vi det anmelderroste Årsskrift *Critique*, der med sine 150 sider er det stærkeste forum for den borgerlige idédebat i landet. Endelig udgiver vi online-tidskriftet *Replique*, der hver måned bringer anmeldelses- og opinionsstof på højt niveau.

I forhold til den mere snævre studenterpolitik forsøger vi gennem universitetsdemokratiet at kæmpe for et universitet, der lægger mere vægt på dannelse, stiller højere krav og belønner evner og ambition. Det gør vi gennem debat og hørings svar, ligesom vi hvert år stiller op til valg, hvor vi kæmper om de studerendes gunst mod de to venstreorienterede foreninger Frit Forum og Studenterrådet. Her taber vi gerne! Ja, det er en kamp op ad bakke, men

en kamp, vi på trods af venstrefløjens monopolisering af studenterpolitikken vil fortsætte.

Det skal dog ikke alt sammen være så alvorligt, og KS danner således også rammen om et stærkt socialt netværk, der rækker ud over studietiden. Vi afholder løbende sociale arrangementer: fester, udlandsture, ølsmagninger, den store landsrådgalla og ikke mindst det uforlignelige månedlige debatarrangement, Port'n'Policy, hvor vi kombinerer fri politisk og studenterpolitisk debat med det sociale samvær, der kan opstå omkring en flaske portvin. Det skal opleves!

Særligt vil vi dog nævne vores store semesterstartsfest den 29. september fra kl. 22 på Eforen (i universitetsparken), hvor vi inviterer alle interesserede til en aften med øl, drinks, fest, højreorienteret diskurs og rene underskudspriser i baren. Der er desuden gratis barkort til dem, som melder sig ind nu eller til festen.

Som medlem af foreningen får du adgang til alle vores arrangementer, du får årsskriftet *Critique* gratis og et stærkt socialt netværk – hvem ved, måske får vi endda sammen skubbet universitetet i den rigtige retning. Medlemskab af KS koster 100 kr. årligt, og du kan melde dig ind på www.konservativestudenter.dk. Du kan også melde dig ind direkte til semesterstartsfesten. Som medlem er det helt op til dig, hvor aktiv du vil være. KS kan være alt lige fra et socialt netværk til en næsten fuldtidsbeskæftigelse. Det eneste, vi håber, er, at du som borgerlig studerende ikke vil sidde på dine hænder og lade stå til. Vi har brug for alle gode kræfter, hvis vi skal vinde kampen for et frit samfund og et universitet, der sætter klassiske dyder og faglighed i højsædet. Vi håber på at se dig i Konservative Studenter og til semesterstartsfest den 29. september.

Er det fuldbragt?

Der er som studerende altid noget forjættende over september måned. Nye fag, nye bøger og nye udfordringer. Men denne september er alligevel helt speciel – ikke mindst for os der kommer i samlet trop fra Tåsingegade. Endelig mærker vi på godt og ondt effekten af universitetsledelsens faste greb om den omstrukturerende taktstok. Gisningerne om fremtiden har været mange, men langt om længe kan ledelsen istemme det skulderklappende budskab: Det er fuldbragt!

Det er nu, at effekten af store flyttedag skal testes. Det er nu, at studiemiljøet skal genopbygges og det er nu, at vi studerende må tage ansvar. De nye omgivelser og i særdeleshed den nye studielounge og læsesal i Nobelbiblioteket er inspiceret og kommenteres flittigt på gangene. Det forlyder, at omgivelserne måske slet ikke er så dårlige. Derfor var det også en selvfølgelighed, at læsepladserne tilknyttet Nobelbiblioteket skulle danne ramme om mine semesterstartsværdige ambitioner om at komme godt i gang, følge min læseplan og deslige. Førsteudfordringen kom her fra uventet kant: Midt i introduktionskapitlet i min nye, flotte bog *Contemporary theories of religion* stiftede jeg et uundgåeligt bekendtskab med mobilsnakkende Louise. Uafvidende formåede studinen at underholde læsesalens fremmødte til frustration for i hvert fald undertegnede. Kapitlet blev ikke færdiglæst, men til gengæld ved jeg nu, at Louise læser engelsk, allerede havde en aftale om en bytur lørdag og lovede at handle ind på vej hjem fra universitetet.

Det er dog ingenlunde tid til at opgive ånden. Måske har de hårdt prøvede flyttemænd blot glemt at medbringe stillelæsesalsskiltet fra Tåsingegade, for det kan vel ikke være rigtigt, at universitetets maskinrum og stedet for fordybelse skal infiltreres af snakken i kroge og mobiltelefoner. Skal det ikke fortsat være muligt at søge den faste grund i dybet – uforstyrret og i fordybelse?

Jeg er dog fortsat fast i min opstandelsestro på, at studiemiljøet og i særdeleshed fordybelsesmiljøet i de nye omgivelser kan nå nye højder. Lad os begynde med at danne præcedens for, at vi slukker for mobilen på læsesalen.

LARS-KRISTIAN KRATMANN NISSEN

Velkommen til nye studerende og nye vaner

AF PETER LODBERG, UDDANNELSESLIDER PÅ TEOLOGI

Først og fremmest velkommen til de nye studerende, der begynder deres studier inden for religionsvidenskab og teologi. Jeg håber, I vil blive fagligt udfordrede og føle jer velkommen, så I meget hurtigt vil bidrage til det faglige og sociale miljø på de to uddannelser.

I skal til at vænne jer til nye fag, fagtraditioner, begreber og diskussioner. Jeg håber, at lyst og faglig nysgerrighed vil drive værket, så I kan udnytte de muligheder, som et universitetsstudium giver. Til syvende og sidst er det jer selv, der bestemmer, hvad I får ud af jeres år på teologi og religionsvidenskab. Bidrag til studiet og værn om det frie studium.

Dernæst velkommen tilbage til alle andre, der er med til at gøre religionsvidenskab og teologi til et godt studie- og arbejdssted. Mange af os 'gamle' skal i lighed med russerne til at vænne os til nye omgivelser og vaner.

Ansatte og studerende skal nu orientere sig i forhold til mindst tre steder:

-Tåsingegade 3 med undervisningslokaler, studiecenter og administration for undervisningstilrettelæggelse og eksamen

- Jens Chr. Skous Vej 4 i Nobelparken med underviserkontorer, undervisningslokaler, studievejlederkontor og administration for religionsvidenskab og teologi

- Nobelbiblioteket.

Jeg håber, det vil lykkes at få genetableret de gode samarbejdsrelationer mellem ansatte og studerende fra Tåsingegade 3 i den nye struktur. Samtidig skal der selvfølgelig være plads til, at noget helt nyt og anderledes kan vokse frem.

Fordelen ved en flytning er, at man får ryddet op og smidt det gamle ud, som ikke længere kan og skal bruges. Nu er det tid til at se fremad, så religionsvidenskab og teologi fortsat kan være et stort og stærkt undervisnings- og forskningsmiljø. Samtidig skal fagene finde ind i nye samarbejdsrelationer med de andre fag på Institut for Kultur og Samfund. Den proces er allerede i gang og vil uden tvivl resultere i nye og spændende undervisningstilbud og forskningssamarbejde.

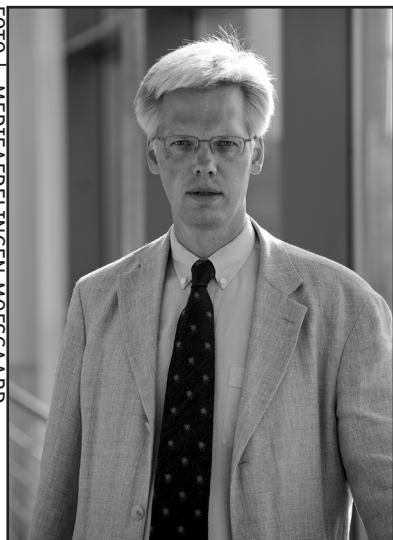

FOTO | MEDIAAFDELINGEN MOESGAARD

Biologisk og kulturel evolution og deres interaktion

Professor MSO på Religionsvidenskab Anders Klostergaard Petersen fortæller i månedens kronik om den før sommerferien afholdte konference, som er et led i et større religionsvidenskabeligt forskningsprojekt.

FOTO | MEDIAFDELINGEN MOESGAARD

AF ANDERS KLOSTERGAARD PETERSEN

Mens flytningen af det gamle fakultet i slutningen af juni var på sit højeste, afholdt Religionsvidenskab en af sine hidtil største internationale konferencer: *Biological and Cultural Evolution and Their Interactions: Rethinking the Darwinian and Durkheimian Legacy in the Context of the Study of Religion* med over 100 deltagere. Det var en udfordring at afvikle konferencen i en situation, hvor vi var uden kontorer og depotrum med kuglepenne, papirer, charteks, etc.; men det var også sundt i flyttefrustrationer og omstillingslede at minde sig selv og hinanden om, hvorfor vi er sat i verden: Forskning og uddannelse mod nye højder.

EVOLUTIONSDISKUS- SIONENS UDVIKLING

Der er flere grunde til konferencen. Vi fejrer i år hundredeåret for et af de væsentligste human- og socialvidenskabelige værker, Durkheims' *Les Formes élémentaires de la vie religieuse*. Det er en klassiker, men ikke i den Twaine'ske forstand: Et værk som alle kender, men som ingen har læst. Tværtom. Vi sætter ved Religionsvidenskab en ære i både i uddannelse og i forskning at have et levende forhold til fortiden. Kan man

ikke føre sit regnskab over tretusinde år, risikerer man at leve fra hånden og i munden. Det er derfor heller ikke mere end et par år siden, at vi i Religionsteoretisk Laboratorium netop havde en fælles læsning af *Les Formes*. For det andet har vi de seneste år i flere sammenhænge lagt fundament til noget, som konferencen var en naturlig markering af. Ansættelsen af en række adjungerede professorer som for eksempel Merlin Donald, Pascal Boyer og Bernhard Lang har gjort det oplagt at fokusere på evolutionsspørgsmålet. Dertil kommer snart ti års kognitionsvidenskabelig satsning, hvor vi i den religionsvidenskabelige sammenhæng har haft skarpt blik for mennesket som *homo duplex*, det vil sige både natur og kultur. Det sidste har gjort det oplagt at rette fokus mod spørgsmålet om, hvordan man i en religionsvidenskabelig kontekst kan tænke forholdet mellem biologisk og kulturel evolution, emblematiske udtrykt ved navnene Darwin og Durkheim. For det tredje er en stor gruppe kolleger i disse år optaget af at sætte et nyt, stort skib i søen: En genskrivning af religionshistorien fra et evolutionært perspektiv. Konferencen var i den sammenhæng tænkt som springbræt. For det fjerde og knyttet til den forudgående pointe er vi flere, som ønsker at bringe evolutionsdiskussionen tilbage i den intellektuelle debat. Idéhistorisk har evolutionstænkningen ligget død siden 1920 – godt nok med et modbydeligt efterspil i 30'ernes og 40'ernes politiske bevægelser, men som intellektuel strømning var den forstummet to årtier tidligere. Det havde gode grunde. Tidligere blev evolutionstænkningen brugt til at legitimere vesterlandsk overlegenhed over andre kulturkredse og kristendommens kategoriale suverænitæt over andre religioner. Første Verdenskrigs kraternedslag var også et kulturelt granatchok, der umuliggjorde en sådan tænkning.

NYE EVOLUTIONÆRE SPØRGSMÅL

Hvad vil vi? Vi hævder, at vi blandt andet på grundlag af en række banebrydende landvindinger inden for kognitionsvidenskab kan stille nye evolutionære spørgsmål: Hvorfor dukker religioner op i forskellige sammenhænge, og mindst lige så vigtigt, hvorfor forsvinder nogle religioner? Ægyptisk religion er den til dato længst eksisterende religion med en levetid på 3000 år, men hvorfor dyrker ingen den længere? Vi ved, at religioner rummer forskellige lag, ligesom vi som mennesker er sammensat af forskellige evolutionære strata. Rygsøjlen forbinder os med fortiden som hvirveldyr, mens huden mellem hænderne minder os om en fortid som padder. På samme måde med de kulturelle lag. Ritualer hører hjemme på et tidligt mimetisk stade, hvorfor vi også finder udstrakt brug af ritualiseret adfærd blandt vores nærmeste frænder, menneskeaberne. Myter forbinder os med et narrativt, arkaisk lag, mens den teoretiske refleksion over religionen tog sin begyndelse i tidlig aksetid i en teoretisk, kulturel kontekst. Det er disse elementer, vi vil undersøge, gennem en sammenskrivning af hele religionshistorien med udvalgte religioner fra de forskellige faser og med religioner, som repræsenterer blandingsprodukter. Vi er også interesserede i fænomenet konvergent evolution. Hvordan kan det være, at religioner, som historisk intet har haft med hinanden at gøre og som dukker op i sammenlignelige sociale og kulturelle miljøer, udviser en række fællestræk? Det gælder mesoamerikanske religioner og aksetidsreligionerne (Kinesisk religion: Konfuzianisme; indisk religion: upanishadelitteratur; græsk religion: filosofiens fremkomst; israelitisk religion: profetisme og deuteronomisme). Det er imidlertid ikke kun den kulturelle udvikling, vi har for øje, men også dens sammenhæng med

den biologiske evolution. Hvordan skal de sammentænkes, specielt når man erkender, at der kun er én evolution, og hvordan skal man forbinde de biologiske og kulturelle elementer og ikke mindst deres interaktion?

KORYFÆER

Heldigvis står vi ikke ene. Der har været enkelte pionerer, som har haft mod og mandshjerte til at tage navnlig de kulturevolutionære spørgsmål op. Blandt de mest fremtrædende hører den amerikanske sociologs grand old man, Robert Bellah (i dag 84 år), den israelske sociolog Shmuel Eisenstadt (1923-2010) og tyske Jan Assmann (f. 1938), ligesom Merlin Donald er en af de internationalt førende forskere i sammentænkningen af kulturel og biologisk evolution. Vi er privilegerede at have Bellah og Donald som deltagere i projektet og Assmann i periferien.

EN VELLYKKET KONFERENCE

Af tidligere dekan, Carsten Riis, havde vi modtaget betydelig økonomisk støtte til konferencen. Det gjorde det muligt ikke alene at samle folk fra fem kontinenter og at invitere en række fremtrædende keynote speakers fra New Zealand, USA, Israel og Tyskland, men også at skabe fantastiske sociale rammer. Dertil kom en lang række talere, unge som ældre, fra partnerinstitutioner og nye samarbejdspartnere. Målet var ikke at nå et færdigt, sammenhængende svar på evolutionsspørgsmålet, men at få problemstillingen belyst fra en række forskellige vinkler som baggrund for de næste års arbejde. Det lykkedes.

Hovedforelæserne udkommer i et conferencebind, mens konferencens arrangører Armin Geertz, Hans Jørgen Lundager og undertegnede i en review-artikel i *Method and Theory in the Study of Religion* vil få lejlighed til at præsentere projektet, få kritisk

respons fra fremtrædende internationale kolleger samt mulighed for at besvare den. Hold øje med evolutionsprojektet de kommende år. Det er her og nu i sin vorden, men som al evolution: Es entwickelt sich!

TIL VIDERE LÆSNING

Man kan læse mere om konferencen i en to-siders artikel i Weekendavisen (*Når kulturen piller ved genetikken*, WA 6/7 2012) samt om Bernhard Langs, seneste bog i et interview i Kristeligt Dagblad (<http://www.kristeligt-dagblad.dk/artikel/468901:Kirke---tro--Ny-bog-kaster-nyt-lys-over-Jesu-baggrund>).

Se også <http://conferences.au.dk/biologicalandculturalevolution/>

Det filosofiske overblik

Kan 2500 års filosofisk tænkning formidles i én bog til den nysgerrige amatør? Ifølge Ole Thyssen er svaret »ja«, såfremt man fokuserer på det filosofiske blikks dråbevis kontinuitet.

teoretiske kontinuitet udredes, ligesom deres livtag med den omkringliggende verdens udvikling kortlægges, og som læser bliver man derfor klogere på, hvad der er på spil, og hvad de enkelte filosofers intentioner har været. På denne måde bevæger man sig som læser igennem 35 kapitler centreret omkring udvalgte mester-tænkere. At Ole Thyssen er ansat ved Copenhagen Business School kan ses i bogens eget blik for de europæiske tænkernes teori, hvor erkendelsesteorien er nedtonet

gister. Er man som læser ikke bekendt med en grundlæggende filosofihistorie, er man tvunget til den diakrone læsning, der nødvendigvis må forlade læseren forpustet. Har man en interesse for det filosofiske blik på eksempelvis staten, skal man derfor kende sine filosoffer, for at kunne finde dette blik, hvorfor bogen dermed kan miste sin værdi for en sådan læser. Med andre ord ville det have klædt bogen at åbne op for pluklæsningen, hvormed bogen ville forlænge sin levetid som opslagsbog for andet end søgen efter enkelte mestertænkere. At vælge blandt så mange filosoffer betyder ubetinget også, at Thyssen har fravalgt en række tænkere. Om man er enig i denne udvalgte palet, er et spørgsmål om subjektiv præference, der nødigt kan forårsage en kritik. De mest essentielle blikke er valgt, og selvom denne anmelder gerne havde set yderligere filosoffer behandlet, må det anerkendes, at dette ikke havde været muligt, medmindre bogen skulle være udgivet som et flerbindsværk. Det skal dog nævnes at Ole Thyssen *en passant* nævner personer, hvorom der ikke nødvendigvis uddybes. Man sidder derfor tilbage som læser - bogens omfang taget i betragtning - og tvivler på om disse personer er blevet nævnt tidligere, eller bliver det senere. Her ville et navne- og stikordsregister endnu engang have været nyttigt. Disse kritikpunkter til trods kan denne anmelder dog uden tvivl anbefale bogen til den nysgerrige amatør, der ønsker et filosofisk overblik, som kan stå alene eller videreudvikles med uddybende læsninger.

AF SIMON NØRGAARD IVERSEN, STUD.MAG.

Det filosofiske blik er et resultat af sytten års arbejde med filosofiens historie. At samle et så omstændeligt materiale, som strækker sig fra førsokratikerne til Foucault, er et utaknemmeligt arbejde at påtage sig – et arbejde som ingen enkeltperson kan påtage sig med succes. Filosofihistorien er derfor heller ikke Ole Thyssens ærinde, men målet er i stedet at nærme sig spørgsmålet: Hvad er filosofisk iagttagelse? For at opnå dette, bliver blikket – eller iagttagelsens position – udgangspunktet, hvorfra Thyssen bevæger sig sikkert igennem 2500 års tænkning. Blikket bestemmer, hvad der kan og ikke kan erkendes. Blikkenes

til fordel for den mere samfundsorienterede moralfilosofi og politiske filosofi. Dette er dog ingen skade, da den erkendelsesteoretiske position skinner igennem i filosofernes blik på verden.

ET BLIK FOR BLIKKET

Ole Thyssens viden er stor, og for den engagerede læser henvises direkte til primærlitteraturen i danske oversættelser. *Det filosofiske blik* har derfor potentiale til at være et sikkert fundament for den nysgerrige amatør med mod på et dybere dyk ned i iagttagelsens mangefacetterede univers. Dette leder dog også hen til det største kritikpunkt ved bogen – et fraværende navne- og stikordsre-

Det filosofiske blik,
Ole Thyssen,
Informations Forlag 2012,
726 sider,
449 kr.

Da landet blev luthersk

Martin Schwarz Lausten, emeriteret kirkehistorieprofessor fra København, har gjort det igen: skrevet en bog. Han har en særdeles lang publikationsliste, men nærværende bog er ikke i egentlig forstand ny; som det røbes på omslaget, er der tale om en tredje, revideret udgave af den oprindelige bog fra 1987, der siden har opnået klassikerstatus.

AF MATTIAS SKAT SOMMER, STUD.THEOL.

Generelt har bogen karakter af orientering om, hvad der egentlig fandt sted i perioden fra begyndelse af Christian II's regering i 1513 over Frederik I til Christian III's død i 1559. Det betyder, at Laustens egne udkast til forklaringer af, hvorfor tingene blev, som de blev, træder en anelse i baggrunden. Det havde været spændende med flere af disse overvejelser; kildematerialet er righoldigt, så der er masser at arbejde med. Retfærdigvis skal det siges, at bogen ikke helt mangler fortolkninger, idet det for eksempel på side 50 hedder om de danske reformatorer, at deres gennemslagskraft hang sammen med forkyndelsens radikale karakter: »Af prædikener, stridsskrifter og andre bøger kan vi stadig fornemme den overbevisningens glød, som bar deres budskab. [...] De] førte sig frem med den ensidighed og fanatisme, som nyomvendte, der har fundet sandheden, ejer.«

HVAD ER DET REFORMATORISKE?

Afsnittet 'Religiøse og sociale tanker hos de evangeliske prædikanter' er blandt de bedste. Her beretter Lausten om den kristendom, der forkyndtes af reformatorerne. For hvor luthersk var denne forkyndelse egentlig? Eller på hvilken måde var reformatorerne lutherske, som de jo forstod sig som? Med henvisning til især nyere forskning gør Lausten flere steder opmærksom på, at reformationens teologi ikke bare sådan er at karakterisere som enten 'luthersk', (alt for) filippistisk, zwingliansk, eller noget helt fjerde – nej, den er 'reformatorisk'. Men hvad er det? Ja, det svar må andre give sig til at undersøge, for der »mangler stadig en større samlet undersøgelse af selve teologien i den danske reformationskirke«, som det hedder i kapitlet om 'Den nye tro'. Med denne opfordring giver Lausten stafetten videre. Det ville være klædeligt for den

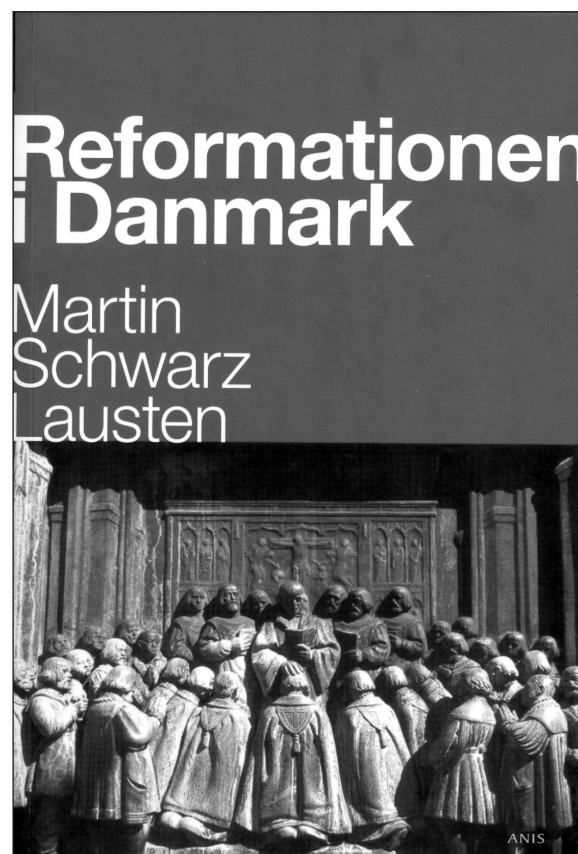
teologiske forskning, om denne stafet toges op! Godt er også bogens sidste egentlige kapitel 'Kirken og samfundet', hvor den reformatoriske teologi og dens konsekvenser nærmere udforskes. For nok havde Christian III og hans teologer læst Luthers øvrighedsskrifter, men lige så inspirerede var de af Melanchton, som de havde lært hos i Wittenberg, og som mente, at menneskers sjælefred var et anliggende for fyrsterne: Det var ikke 'nok', at kristne vidste sig retfærdiggjorte ved troen alene, retfærdiggørelsen skulle også bære frugter. Det ville Luther næppe afvise, men Melanchton understregede nødvendigheden af, at fyrsten opdragede sine undersåtter til et kristeligt levned i 'Evangelii lyse Dag', som reformatoren Peder Palladius kaldte sin samtid.

PLADS TIL FORBEDRINGER

Bogen påstår at være en revideret udgave. Men den påstand bør nu nok modificeres. Der er for mange gentagelser, nogle gange endda inden for få sider, ligesom der forekommer en del slåfejl. Henvisningerne til Luther glimrer ofte ved deres fravær; en formulering som »en lidt anden begrundelse end den, man finder hos Luther« bør efterfølges af en påvisning af hvad og hvor Luther skriver, som han gør. Helt slemt er det, når der på side 204 står, at bogens forside afbilder den lutherske gudstjeneste på altertavlen i Torslunde – det passer bare ikke (de tidligere udgaver havde denne afbildning). På forsiden er der en

afbildning af et kunstværk fra 1943, der viser Johannes Bugenhagen ordinere de første lutherske biskopper i Danmark. Revisionen af bogen har simpelthen været alt for løs, og det er ærgerligt. Til trods for disse skønhedspletter fortjener Martin Schwarz Lausten ros for sit standardværk. Forfatteren er i sit akademiske virke kommet vidt omkring, men gør det som nævnt klart, at det er nødvendigt at kigge nærmere på reformationens teologi. Med denne udgivelse er en stor del af forarbejdet gjort!

Reformationen i Danmark. 3. reviderede udgave, Martin Schwarz Lausten, Forlaget Anis 2011, 264 sider, 249 kr.

En lille forening med store ambitioner

Foreningen ILD – inspirer, lær og del – på AU begyndte som en mere eller mindre impulsiv idé tilbage i oktober 2011, men vi, Vibeke, Signe og Astrid, har fået blod på tanden. ILD skal omfatte alle de studerende på ARTS, og de studerendes hoveder skal udnyttes til fulde.

FOTO | PRIVAT

AF SIGNE BØNLØKKE DOLLERUP
& ASTRID HØEGH TYRSTED

ILD udsprang af et behov og en interesse, vi havde for at vide, hvad vores medstuderende fagligt gik og lavede. Da vi lancerede foreningen blev vi positivt overraskede over, hvor mange spændende projekter og opgaver, som de forskellige studerende har gang i, og interessen for vores medstuderendes faglige nørdier er efterfølgende blot vokset og vokset. Visionerne er siden hen blevet skaleret op, men succeskriterierne er de samme: Vi studerende skal bruge hinanden noget mere. Hvis blot én studerende har fået ny og brugbar viden af en af sine medstuderende, så vil vi betegne ILD som en succes.

HVAD ER DET NU, JEG KAN?

Kan vi være akademiske sammen uden for undervisningslokalet eller tilegne os ny viden uden at åbne en bog? Noget af det, vi selv har oplevet og hørt fra mange af vores medstuderende på ARTS, er en frustration over, hvad vi egentligt kan efter at have læst på universitetet i 3-4 år. I ILD tror vi på den enkelte studerendes potentiale og viden. Men vi mener samtidig, at det kan være svært at få øjnene op for ens kompetencer, hvis man blot omgiver sig med studerende på sit eget fag. Bliver man derimod sat i en tværfaglig kontekst, finder man måske ud af, at den viden, man har, ikke nødvendigvis er almen viden, og at den studerende

fra Asienstudier har nogle helt andre perspektiver på tekstlæsning end en studerende fra Historie.

NYE TIDER FOR FORENINGEN ILD

Indtil i sommer har ILD været et tværfagligt projekt mellem Arabisk- og Islamstudier,

Teologi og Religionsvidenskab, men efter sammenlægningen af ARTS er vores vision, at ILD på sigt skal blive en forening, der vil involvere og nå ud til alle studieretningerne på ARTS. Vi mener i ILD, at fakultetssammenlægningerne på Aarhus Universitet rummer muligheder for en unik form for vidensdeling de studerende imellem, hvorfor ILD vil gøre sit for at skabe de rammer, der er nødvendige, for at de studerende på ARTS kan inspirere, lære og (videns)dele på tværs af fagligheder.

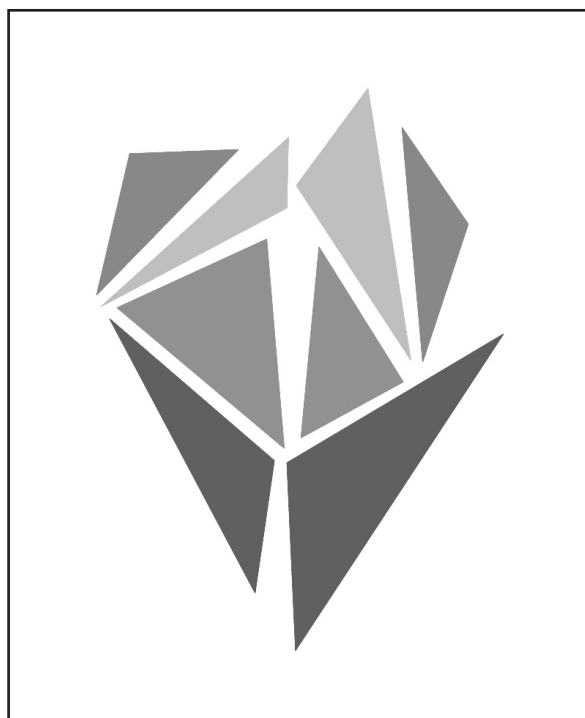
ET NYT VIDENSNETVÆRK

For ikke at gabe over mere end vi kan her i starten, vil vi begynde med at fokusere på Institut for Kultur og Samfund. Og for at nå ud til de studieretninger, som instituttet består af, har vi stablet et netværk på benene, der kommer til at bestå af 10 personer, der hver især skal repræsentere sin studieretning. Indtil videre består netværket af studerende fra henholdsvis Filosofi, Asienstudier, Østeuropastudier, Historie, Religionsvidenskab, Antropologi, Arkæologi

og Arabisk- og Islamstudier. Foreningen er bygget op omkring faglige netværk i en dynamisk depeche mode-stil, hvor oplægsstafetten gives videre fra gang til gang fra fag til fag. De studerende, som er en del af netværket, står som repræsentanter for de 10 forskellige studieretninger på Institut for Kultur og Samfund et semester af gangen. Det betyder, at når alle i netværket har holdt deres oplæg og delt deres viden i dette semester, så skal 'faklen gives videre' til en ny studerende, der har noget fagligt på hjertet.

KAFFE, FRUGT OG AKADEMISK GUF

Det første Gnist-møde er den 21. september kl. 14-15 i Nobelparken, hvor der vil være kaffe, frugt og akademisk guf. Netværket er på plads, og vi har nu alle fået sat ansigt på hinanden, og der er god gejst og gå-på-mod til efterårets arrangementer. Hvis du efter at have læst denne artikel tænker, at ILD bare lyder dejligt, så skal du ikke holde dig tilbage med at skrive, ringe eller stoppe os i Nobelparken. Ordet skal spredes, og gnister skal springe på det nye ARTS.

Har du noget morsomt på hjerte?

... så kan denne plads blive din!

***FigenBladet* søger nye spasmagere med finurlige inputs til at underholde vores læsere på denne side.**

Har du hang til vittighedstegninger, sjove skriverier, gåder, jokes, gakkede gangarter eller andre morsomheder, så kontakt *FigenBladet* på figenbla@teo.au.dk og læg billet ind på denne vores Underholdningsside.

Du er garanteret spalteplads i samtlige udgivelser af *FigenBladet*.

PS. Du kan også ansøge sammen med andre. Find din bedre humoristiske halvdel og team up til *FigenBladets* Underholdningsside.

FIGENBLADET SPØRGER

Hvad mener du om DR's dækning af Ramadanen?

FOTO | LARS-KRISTIAN K. NISSEN

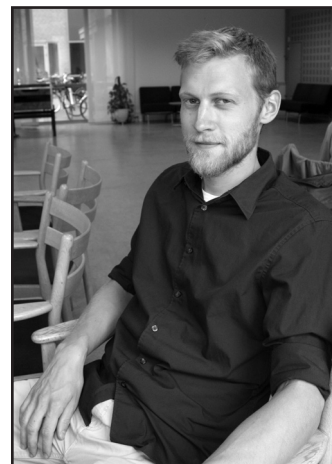
VICTOR HALSTRØM, STUD.THEOL.

Jeg ser egentlig ikke problemer i dækningen af muslimernes fejring af ramadanen fra DR's side. Muslimer er en del af det danske samfund og selvfølgelig skal DR også dække en muslimsk højtid til almen folkeoplysning. DR er stats-tv, og bør derfor heller ikke kun fokusere på én gruppe.

PHILIP PHILBERT QUIST, STUD.MAG.

Jeg ser grundlæggende ikke noget problem i dækningen. Behovet for information omkring ramadanen er der, og i den offentlige debat er det tydeligt, at folk ikke ved nok om islam. Derudover er det noget pjat at sige, at islam bliver forfordelt, og i øvrigt synes jeg, at det journalistiske arbejde i forbindelse med dækningen var fin.

STIG ASBOE, STUD.MAG.

Det er svært at have noget imod. Jeg mener, at det er på tide, at der oplyses om 250.000 medborgeres religiøsitet. Jeg savnede dog mere dybde i dækningen, hvor man for eksempel havde sat begivenheden i forhold til dansk kultur. Som folkeoplysning er det fint, men selvfølgelig uden en normativ stillingtagen fra DR's side.

SEPTEMBER	ARRANGEMENT	BESKRIVELSE
13. 15.10 - 16.00	Debatarrangement	'Tro om igen' live-debat v/Sherin Khankan og Morten Thomsen Højsgaard (Aud. 1, bygn. 1441), Aarhus Universitet
13. 19.30	Foredrag	'Til Kamp for Dannelsen' v/Jørgen Carlsen, Studenterkredsen (Richard Mortensen Stuen, Studenternes Hus)
14. 13.15 - 16.30	Ph.d.-forsvar	'Pain and Coping in the Religious Mind' Offentligt Ph.d.-forsvar v/Else-Marie Elmholdt Jegindø (Aud. 2, bygn. 1441), Aarhus Universitet
19. 19.30	Foredrag	'Livet med en Ukendt Gud' v/Mattias Møl Dalsgaard, Teologisk Forening (bygn. 1451-53 NB: Yderligere lokaleoplysninger følger)
19. 19.30	Foredrag	'Ernst Jünger: Et Liv, et Århundrede' v/lektor Henrik Jensen, Studenterkredsen (Preben Hornung Stuen, Studenternes Hus)
21.	Fest	Semesterstart- og indflytningsfest 2012 på Teologi , m/gudstjeneste, taler, pølsegilde og fest om aftenen (se detaljeret program på bladets infosider)
24. 10.00 - 16.45	Konference	'Islam og Kristendom - Conflict Resolution' v/Sektion for Missionsteologi og Økumenisk Teologi Aarhus Universitet, Mission Afrika m.fl. (Mødesal 2, Studenternes Hus)
25. 19.30	Foredrag	'Religion og Evolution: En ny Dimension i Religionshistorien' v/Hans Jørgen Lundager Jensen, Religionvidenskabelig Forening (Aud. 3, bygn. 1441), Aarhus Universitet
OKTOBER	ARRANGEMENT	BESKRIVELSE
4. 16.00 - 18.30	Seminar	'Symposium: New Research on Greek Religion' v/Klassiske Studier (lok. 416, bygn. 1451), Aarhus Universitet
4. 19.30	Foredrag	'Symptomer på autenticitet' v/lektor Jørgen Dehs, Studenterkredsen (Richard Mortensen Stuen, Studenternes Hus)
9. 19.30	Foredrag	'The Meanings of Suicide in the Old Testament and the Ancient Near East' v/Jan Dietrich, Teologisk Forening (bygn. 1451-53 NB: Yderligere lokaleoplysninger følger)
10. 19.30	Foredrag	'Læring i det Usete: Islamisk Selvkultivering i Lyset af den Åbenbarede Livsverden' v/Kasper Mathiassen, Religionsvidenskabelig Forening (lok. 010, bygn. 1441), Aarhus Universitet

Spændende arrangementer

ØKUMENISK KONFERENCE OM ISLAM OG KRISTENDOM I AFRIKA

Sektion for Missionsteologi og Økumenisk Teologi ved Aarhus Universitet afholder sammen med Mission Afrika og Dansk Ethioper Mission en konference, der skal kaste lys over islam og kristendommens rolle i Afrika, og hvordan deres sameksistens kan imødegås og konflikter løses grupperne imellem. Du kan læse mere om programmet på <http://cas.au.dk/aktuel/>. Konferencen er gratis og tilmeldingsfristen er onsdag den 19. september.

Mandag den 24. september kl. 10.00-16.45, Mødesal 2, Studenternes Hus, Nordre Ringgade 3, 8000 Aarhus C

GAMMELTESTAMENTLIGE SELVMORD

Den nye lektor i Gammel Testamente på Teologi, Jan Dietrich, holder foredrag i Teologisk Forening om betydningen af selvmord i Det Gamle Testamente set i et antropologisk lys. Der bliver stillet spørgsmål til selvmord som mulige kulturelle meningsbærende handlinger over for en tidligere fortolkning henimod selvmord som udslag af synd og sindssyge. Foredraget er på engelsk, men der vil kunne stilles spørgsmål på dansk.

Tirsdag den 9. oktober kl. 19.30, bygn. 1451-1453. NB: Nærmere oplysninger om lokaler følger.

